

Beredskapsplan

Pr 4. januar 2021

GENERELL DEL – 1

Bondelaget sin rolle ved kriser

- Ansatte og tillitsvalgte har et individuelt ansvar for å melde fra om saker som kan utvikle seg til en krise
- Sakene skal meldes til organisasjonssjef og fylkesleder eller deres stedfortreder
- Fylkesleder og organisasjonssjef avgjør raskt om saken kan defineres som krise
- Avklar hvem som «eier» krisen
- Loggføring på skjema, org. sjef har ansvar for loggføring, sensitiv informasjon skal skjermes. Ta bilde. Evaluer hendelsen
- Vær tilgjengelig på telefon og tilgjengelig for å hjelpe
- Kontakt, og om nødvendig, hjelp «eieren» av krisen
- Hjelp og ta vare på personer som er ramma
- Vurdere om noen skal dra til plassen
- Avklar mediekontakt, avklar budskap til media
- Holde organisasjoner og lokallagsledere oppdatert, ha informasjonsmøte, vurderer ut ifra hendelse informasjon til tillitsvalgte og ansatte

Et eksemplar av beredskapsplanen skal stå lett tilgjengelig i perm merka «BEREDSKAPSPERM MØRE OG ROMSDAL BONDELAG» på kontoret til Møre og Romsdal Bondelag. Oppdateres årlig (i forbindelse med revisjon) og ved behov

Viktige telefonnummer

Brann: 110
 Politi: 112
 Ambulans: 113

Møre og Romsdal politidistrikt: 70 11 87 00
 Mattilsynet: 22 40 00 00
 LNV HMS v/Annbjørn Husby: 47 4486 86

Kriseorganisering Møre og Romsdal Bondelag

Ledelse	Stedfortreder
Nina Kolltveit Sæter, org.sjef nina.kolltveit.sater@bondelaget.no 952 52 288	Atle Frantzen, rådgjevar atle.frantzen@bondelaget.no 909 54 787
Konrad Kongshaug, fylkesleder konradkongshaug@hotmail.com 908 56 350	Odd Bjarne Bjørdal, nestleder Oddbjarne.bjordal@tussa.com 959 28 731

Generalsekretær i Norges Bondelag, Sigrid Hjørnegård, 975 08 901,
sigrid.hjornegard@bondelaget.no

Kommunikasjonssjef i NB, Lise Boeck Jakobsen, 975 99 866,
lise.boeck.jakobsen@bondelaget.no

Organisasjonssjef i Norges Bondelag, Astrid Solberg, 957 60 332,
astrid.solberg@bondelaget.no

GENERELL DEL – 1 forts.

Bondelaget sin rolle ved kriser

- Nyttig informasjon om beredskap og kriser: www.tryggesammen.no

Når en sak er definert som en krise, opprettes et **handteringsteam** bestående av:

- Organisasjonssjef (leder)
- Fylkesleder
- Representant for varemottaker der det blir sett som relevant

Råd om mediekontakt

Krisekommunikasjon handler om å formidle viktige og presise budskap på en mest mulig effektiv måte under stort tidspress. Organisasjonen dømmes etter hvordan krisen blir handtert og hvordan vi kommuniserer, og i mindre grad etter innholdet i selve krisen.

- Vær sikker på hvem som «eier», f.eks. brannvesen, politi, Mattilsynet
- Gi eventuelle utsagn på vegne av Bondelaget, vis til rett aktør
- Send pressekontakt til stedet dersom det er aktuelt
- Skjerm involverte fra pressen, om nødvendig med fysiske sperringer
- Informasjonen må være riktig, forståelig, kort og presis
- Si det du har bestemt deg for å si, gjenta budskapet og vis til de som «eier» krisen for detaljer

BRANN – 2

BONDELAGET SI ROLLE VED BRANN

Den som oppdager brannen varsler nødetat: 110

Fylkeskontoret:

- Sjekk hvem det gjelder og om de har fått nødvendig hjelp og bistand. Kontakt lokallagsleder

Lokallaget:

- Hjelp brannvesenet (tankvogner med vatn, evakuering av dyr) ved behov.
- Tilby hjelp og støtte til bonden og familien
- Eventuelt stille med dugnadshjelp/organisering av dugnad etter brannen
- Ta kontakt etter litt tid og hør hvordan det går

FOREBYGGANDE BRANN OG HMS-TILTAK

- El-tilsyn med termografering
- Kontroll brannvarslingsanlegg
- Oversiktskart brannslukkingsutstyr
- Rømningsplan/kart over fjøs og bolig med viktige punkt (stoppekran, førstehjelpsutstyr, oversikt over elektroinstallasjoner m.m.)
- Brannører og brannvegger
- Rydding, vasking, fjerning av støv
- Jamnlige brannøvinger med rømming, førstehjelpsutstyr og brannslukkingsutstyr
- Kontroller brannslukkingsutstyret jamnlig
- Tenk brann sikkerhet ved nybygg og utbedringer
- Ha maskinmanualer/bruksanvisninger og kontaktinformasjon til leverandører tilgjengelig

Les mer om branner i landbruket:

<https://www.tryggesammen.no/brann/>

Les mer om beredskap i landbruket:

<https://www.tryggesammen.no/>

BONDELAGET SI ROLLE VED ULYKKER

Den som kommer først til ulykkesstedet, varsler nødetat

Fylkeskontoret:

- Sjekk hvem det gjelder og om bonden/familien har fått nødvendig hjelp og bistand. Kontakt lokallagsleder

Lokallaget:

- Tilby familien hjelp, samtale, hjelp til å søke hjelp
- Hjelp til med å skaffe hjelp til stell av dyr dersom ønskelig
- Tilby å organisere dugnad/arbeidshjelp til arbeid på garden (onnearbeid)

FOREBYGGING AV ULYKKER/HMS-TILTAK

- Bruk setebelte
- Gjennomfør vernerunder på bygninger og utstyr
- Utfør nødvendige reparasjoner/HMS-tiltak
- Bruk verneutstyr
- Sikre deg med tau dersom gjødselgass/silogass kan oppstå
- Vurder risiko når dyr skal flyttes/håndteres, vær flere
- Lag plan for arbeidet og unngå stress, hastverk er lastverk
- Sikringsradio skal være lada og med når man arbeider alene

Les meir om ulukker i landbruket:

<http://www.tryggesammen.no/ulykker-og-farer/>

Les meir om beredskap i landbruket:

<http://www.tryggesammen.no/>

DYRETRAGEDIER – 4

BONDELAGET SI ROLLE VED DYRETRAGEDIER

Den som oppdager dyretragedier, varsler Mattilsynet
Politiet kobles inn dersom nødvendig av Mattilsynet

Bondelaget skal være til hjelp og støtte for bonden.

Fylkeskontoret:

- Dialog med kommune og Mattilsynet
- Dialog med lokallagsleder

Lokallaget:

- Dialog med fylkeskontoret
- Vurder dialog med familie og eventuelt bonde

FOREBYGGING AV DYRETRAGEDIER/HMS-TILTAK

- Bonde besøker bonde
- Tørre å bry seg, være «den gode nabo»
- Åpenhet om og respekt for psykisk helse
- Kunnskap om psykisk helse. Medlemsmøte med psykisk helse og dyretragedier som tema
- Trygge møter i bondelaget – ingen skal møtes med tankeløse eller respektløse kommentarer
- Søk noen å snakke med – søk hjelp i tide
- Bli en god samtalepartner:
<http://www.tryggesammen.no/medmenneske/>
- Her kan jeg få hjelp dersom jeg sliter:
  - Legevakt
  - Kommunens psykiatriske helsetjeneste
  - LHMS: <https://hms.nlr.no/krisebistand/>
  - <https://godtbondevett.no/om-prosjektet/>

Les meir om psykisk helse i landbruket:

<https://godtbondevett.no/om-prosjektet/>

Les meir om beredskap i landbruket:

<http://www.tryggesammen.no/>

SMITSOMME DYRESYKDOMMER – 5

Bondelaget sin rolle ved smittsomme sykdommer

Fylkeskontoret:

- Organisasjonssjefen får som regel varsel via Norges Bondelag. Avklarer raskt hvem som gjør hva av tilsatte og eventuelt tillitsvalgte. Involver lokallagsleder der det er nødvendig
- Kontakt Mattilsynet og avklar videre arbeid og oppgaver
- Loggføre henvendelser og oppgaver
- Ha dialog med Mattilsynet, vær tilgjengelig, delta på møter
- Aktuelle oppgaver kan være å sørge for forsyninger til folk og dyr, kontakt med ramma bønder, eventuelt mediekontakt
- Ta kontakt med bøndene som er ramma i ettertid av hendelsen for å høre hvordan det går

FOREBYGGING AV SMITTE/HMS-TILTAK

- Kunnskap om smitte og smitteforebygging
- 48-timers regelen ved utlandsbesøk
- Smitteslusing i driftsbygning
- KSL/helseattest livdyr. Smitteslusing livdyrtransport
- Smitteslusing dyretransport til slakt
- Fjørfe: Alt inn-alt ut-prinsippet
- Overholde regelverk livdyr
- Unngå import av livdyr
- Smittefri arbeidskraft

Les mer om antibiotikaresistens:

<https://www.animalia.no/no/Dyr/antibiotikaresistens/>

Les mer om smittsame dyresjukdommar:

https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/dyresykdommer/

Les mer om beredskap i landbruket:

<http://www.tryggesammen.no/>

NATURKATASTROFER – 6

BONDELAGET SI ROLLE VED NATURKATASTROFER

Fylkeskontoret:

- Organisere bistand til nødetater dersom ønskelig
- Vurdere å sende en representant til plassen

Lokallaget:

- Tilby hjelp til nødetat dersom det er nødvendig. Det kan være vannpumping, evakuering av husdyr, evakuering av folk
- Delta på dugnad, og organiser varmestue, mat og drikke ved eventuell evakuering

Les mer om uvær:

<http://www.tryggesammen.no/uvaer/>

Les mer om flom:

<http://www.tryggesammen.no/flom/>

FOREBYGGING AV SKADER VED NATURKATASTROFER/HMS-TILTAK:

- Sikre bygninger
- Flomsikker lagring av fôr
- Følg anbefalinger fra myndigheter/værvarsling
- Følg www.varsom.no og www.yr.no
- Bor du trygt, hold deg hjemme
- Evakuer ved ekstremvarsling dersom du bor i utsatte områder
- Sørg for å ha alternativ energikilde dersom strømmen går
- Opplada sikringsradio
- Beredskapslager med mat og drikke

ROVDYRANGREP – 7

BONDELAGET SI ROLLE VED ULYKKER

Fylkeskontoret:

- Dialog med beitenæring i område som er ramma av angrep
- Dialog med rovviltnemda, Fylkesmannen, SNO og Miljødirektoratet

Lokallag:

- Dialog med beitenæring i råka område
- Rapportere til fylkeskontoret

Les mer om rovdyr: <https://www.bondelaget.no/rovdyr/>

VIKTIGE TELEFONNUMMER

Rovvilttelefon - beredskap: 90 92 60 16
Fylkesmannen, Bjarne Otnes, tlf 71 25 85 75
Andreas Sandnes Granli, tlf 71 25 84 27

Regionalt fagansvarlig for store rovdyr SNO, Lars Olav Lund,
tlf 95 96 51 28

Rovviltkontakter i SNO:

<https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/miljodirektoratets-organisasjon/statens-naturoppsyn/kontakt-statens-naturoppsyn/>

FOREBYGGENDE OG KONFLIKTDEMPENDE TILTAK

- Dialogmøte
- Prosjekt som gir økt kunnskap om rovdyrangrep og beitedyr
- Elektronisk gjeting
- Gjerder
- Gjeter
- Felle rovdyr
- Ta jegerprøve, registrere som lisensjeger og meld deg til tjeneste

ÅPEN GÅRD, ARRANGEMENT – 8

BONDELAGET SI ROLLE:

- Dersom alvorlig skade oppstår på Åpen Gård eller andre arrangement i regi av bondelaget, skal organisasjonssjef kontaktes
- Arrangør av Åpen Gård skal ha en HMS-gjennomgang av gården og vurdere risiko. Nødvendige sikkerhetstiltak skal iverksettes
- Deltakarliste med kontaktinformasjon til pårørende ved turer
- Vis hensyn til 48-timers regelen ved turer til utlandet og gårdsbesøk
- Sørg for at nødvendig smittevernutstyr blir brukt ved gårdsbesøk

HMS-TILTAK

HMS-gjennomgang av gårder der Åpen Gård skal arrangeres. Sikre garden med tanke på fallulykker, klemulykker, drukningsulykker, smitte, dyr og farer ved bruk av redskap/utstyr

Gjennomgå risiko (HMS, mat, aktiviteter, muligheter for at skader kan oppstå)

Sørge for beredskap ut ifra risikogjennomgang (nok med førstehjelpsutstyr eller bør det være et samarbeid med f.eks. Røde Kors?)

48-timers regelen

Bruk håndboka for Åpen Gård-arrangører

Kartlegge helsepersonell-kompetanse i lokallaga og involvere vedkommende i arrangement/turer

Les mer om Åpen Gård:

<https://www.bondelaget.no/apen-gard-for-arrangorer/category8124.html>

ATOMULYKKER OG ANDRE INTERNATIONALE KRISER – 9

BONDELAGET SI ROLLE VED:

Atomulykker:

Fylkeskontoret sørger for organisering og inkluderer nødvendige lokallag i følgende:

- Hjelp med å berge avlinger etter instruks fra krisestab hos Mattilsynet. Sørge for at traktorer og redskap blir gjort tilgjengelig i områder som må høstes eller dekkes til innen tidsfrister
- Hjelp til med å redde (dekke til) vannkilder etter instruks fra krisestab hos myndighet/Mattilsynet
- Hjelp til med å få dyr under tak/inn fra beite etter instruks fra krisestab hos myndighet/Mattilsynet
- Gjennomføre nedføringstiltak i områder der det trengs

Andre kriser/hendinger:

Gjennomføre nødvendige tiltak ut ifra ordre fra stat eller Norges Bondelag

FORBEREDELSE:

- Oppdatert kontaktliste over bruksmedlemmer
- Oversikt over traktorer, hengere, vogner m.m.
- Opplada sikringsradio
- Ha beredskap i hjemmet: Jod tablettar, drikke, matlager, energikilder, såpe i tilfelle atomforurensning på kroppen
- Følg nasjonale føringer
- Hold deg innendørs

Les meir om beredskap: www.tryggeresammen.no

Les meir om atomberedskap: <https://www.dsa.no/>

PSYKISK HELSE – 10

BONDELAGET SI ROLLE VED PERSONLIGE TRAGEDIER

Den som oppdager/mistenker tilfeller, varsler

Bondelaget skal være til hjelp og støtte for bonden

Fylkeskontoret:

- Dialog med LHMS
- Dialog med lokallagsleder og kommunens kriseteam

Lokallaget:

- Dialog med fylkeskontoret
- Tilby familien hjelp, samtale, hjelp til å søke hjelp
- Hjelp til med å skaffe hjelp til stell av dyr, om ønskelig
- Organiser dugnad/arbeidshjelp til arbeid på gården (onnearbeid)

FOREBYGGING AV PERSONLIGE TRAGEDIER:

- Tørr å bry deg, vær den gode nabo
- Åpenhet om og respekt for psykisk helse
- Kunnskap om psykisk helse. Medlemsmøte med psykiske helse som tema
- Trygge møter i bondelaget – ingen skal møtes med hånlige eller respektløse kommentarer
- Søk noen å snakke med – søk hjelp i tide
- Bli en god samtalepartner:
<https://www.tryggesammen.no/medmenneske/>
- Her kan jeg få hjelp:
  - Legevakt
  - Kommunens psykiatriske helsetjeneste
  - LHMS: <https://hms.nlr.no/krisebistand>
  - <https://godtbondevett.no/>

Les meir om psykisk helse i landbruket:

<https://godtbondevett.no/om-prosjektet/>

Les meir om beredskap i landbruket:

<https://www.tryggesammen.no/>

SMITTSOMME PLANTESJUKDOMMER – 11

BONDELAGET SI ROLLE VED SMITTSOMME PLANTESJUKDOMMER:

Fylkeskontoret:

- Organisasjonssjef får som regel varsel via Norges Bondelag. Avklarar raskt hvem som gjør hva av ansatte og eventuelt tillitsvalgte. Involver lokallagsleder der det blir nødvendig
- Dialog med Mattilsynet og avklar videre arbeid og oppgaver
- Dialog med NLR
- Loggfør forespørslar og oppgaver
- Delta på møter, vær tilgjengelig
- Aktuelle oppgaver kan være kontakt med bønder, eventuelt mediekontakt
- Ta kontakt med bønder som ble ramma i ettertid for å høre hvordan det går

Les mer om smitte:

<https://www.tryggesammen.no/sykdom-og-smittefare/>
https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/planteskadegjorere/fremmede_skadelige_arter/

Les mer om beredskap i landbruket:

<https://www.tryggesammen.no/>

FØREBYGGING AV SMITTE/HMS-TILTAK:

- Meld fra til Mattilsynet snarest dersom du oppdager svartelista ugras, insekt, sopp eller plantevirus
- Oppmuntre til åpenhet, alle må ta ansvar for å unngå smitte mellom bruk
- Kunnskap om smitte og smitteforebygging
- Bruk av overtrekksko i jordfelt for å unngå smitte
- Import av planter/fôr skal skje i henhold til regelverk og via godkjente kanaler
- Unngå import av grovfôr
- Importer grovfôr fra naboland, som er fri for *Tilletia indica*, ensilert og pass etter at fôr/emballasje ikke er forurensa med jord.
- 48-timers regelen ved utlandsbesøk
- Bruk opp egenprodusert fôr først. Smittefaren blir redusert ved å la importert fôr ligge